

പഠനത്തിനായി പാതയൊരുക്കാം

മുന്നേറ്റം

സംസ്കൃതം

കേരള സർക്കാർ

പൊതുവിദ്യാഭ്യാസവകുപ്പ്

സംസ്ഥാന വിദ്യാഭ്യാസ ഗവേഷണ പരിശീലന സമിതി, കേരളം

2022

ആമുഖം

കേരളത്തിൽ സംസ്കൃതഭാഷാപഠനം അനായാസവും സുഗമവുമാക്കുന്നതിനായി പൊതുവിദ്യാഭ്യാസവകുപ്പ് കാലാകാലങ്ങളിൽ നിരവധി പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. നമ്മുടെ പൊതുവിദ്യാലയങ്ങളിൽ നിന്നും കുട്ടികൾ ആർജി കേണ്ടതായ ശേഷികൾ പൂർണ്ണമായി അവരിലേക്കെത്തുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പ് വരുത്തേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്.

വ്യത്യസ്ത ജീവിതസാഹചര്യങ്ങളിൽ നിന്നും നമ്മുടെ പൊതുവിദ്യാലയങ്ങളിലേ ക്കെത്തുന്ന കുട്ടികൾക്ക് കോവിഡ് മഹാമാരിമൂലം പഠനത്തിന്റെ നൈരന്തര്യമില്ലായ്മ, ശ്രദ്ധക്കുറവ്, ചുറ്റുപാടുകളുടെ സ്വാധീനം തുടങ്ങിയ വിവിധ കാരണങ്ങളാൽ പഠനവിട വുകൾ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ടെന്ന് ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കോവിഡനന്തര ക്ലാസ് റൂം പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അധ്യാപകർ നേരിടുന്ന പ്രതിസന്ധികളും സ്തരാനുസാരം ഉയരാൻ പറ്റാത്ത കുട്ടികളുടെ മാനസികാവസ്ഥയും പരിഗണിച്ച് എസ്.സി.ഇ.ആർ.ടി. 2022 വർഷത്തെ ഒന്നാം പാദവാർഷികമൂല്യനിർണ്ണയത്തിന്റെ വിവിധജില്ലകളിൽനിന്നും സമാഹരിച്ച ഉത്തരപേപ്പറുകൾ വിശദമായ പഠനത്തിന് വിധേയമാക്കി. ഇതിന്റെ അടി സ്ഥാനത്തിൽ കുട്ടികളുടെ പഠനവിടവുകൾ കണ്ടെത്തി ക്രോഡീകരിക്കുകയും പഠനവിട വുകൾ എങ്ങനെ വിദ്യാലയത്തിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്നു എന്ന് അറിയുന്നതിന് അധ്യാപക സർവ്വേ, വിദ്യാർത്ഥികളുമായി അഭിമുഖം, ഭാഷാവിദഗ്ധരുമായുള്ള ആശയവിനിമയം എന്നിവ നടത്തുകയും പഠനവിടവുകൾ അടിയന്തിരമായി പരിഹരിക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്ന് ബോധ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

ആയതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മൂന്നാം ക്ലാസ്സ് മുതൽ പത്താം ക്ലാസ്സ് വരെയുള്ള കുട്ടികൾ നേരിടുന്ന പഠനവിടവുകൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് ഓരോ ക്ലാസിലും പ്രത്യേകം ബ്രിഡ്ജ് മെറ്റീരിയൽ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിലൂടെ ഭാഷാപരമായ ശേഷികൾ മെച്ചപ്പെ ടുത്തുന്നതിനും കുട്ടികളിൽ സർഗാത്മകത, മാനവികമൂല്യങ്ങൾ, സഹകരണമനോഭാവം എന്നിവ വളർത്തുന്നതിനും ഈ പഠനസഹായികൾ ഉപകാരപ്രദമാകട്ടെ എന്ന് ആശം സിക്കുന്നു.

ഡയറക്ടർ

ഡോ. ജയപ്രകാശ് ആർ കെ

प्रवर्तनम् - १

वासरगीतम् आलपतु। प्रश्नानाम् उत्तराणि कथयतु।

वासरगीतम्

सप्तवाराः सप्ताहे

तेषां नामान्युच्यन्ते।

प्रथमो वारो रविवारः

सोमवारो द्वितीयतः।

कुजवारो हि तृतीयतः

चतुर्थवारो बुधवारः

पञ्चमवारो गुरुवारः

शुक्रवारो षष्ठश्च

शनिवारस्तु सप्तमः

नामान्येवं वाराणाम्।।

प्रश्नाः -

अद्य कः वासरः?

श्वः कः वासरः?

परश्वः कः वासरः?

ह्यः कः वासरः?

परह्यः कः वासरः?

प्रवर्तनम् - २

उदाहरणानुसारं 'म' इति अक्षरं वलयीकरोतु।

उदा - (मनुष्यः)

महिला	समयः	मधुः
मकरः	भ्रमरः	भ्रमति
श्यामवर्णः		

उदाहरणानुसारं 'भ' इति अक्षरं वलयीकरोतु।

उदा - (भ्रमति)

कलभः	भरणी	आरभते
भल्लूकः	भवति	भर्ता
भार्या		

उदाहरणानुसारं 'थ' इति अक्षरं वलयीकरोतु।

उदा - (रथः)

मथनम्	मन्मथः	कथम्
अथ	पथा	

उदाहरणानुसारं 'य' इति अक्षरं वलयीकरोतु।

उदा - (गायिकः)

नयनम्	वयम्	पूरयतु
अयम्	विद्यालयः	पायसम्

उदाहरणानुसारं 'ध' इति अक्षरं वलयीकरोतु।

उदा - (धनम्)

धन्यम्	धावति
विदधति	धरा

उदाहरणानुसारं 'घ' इति अक्षरं वलयीकरोतु।

उदा - (मेघः)

घटी	घटते
अघः	माघः

പ്രവർത്തനം - 3

शब्दकोशं दृष्ट्वा प्रदर्शनीनिर्माणे सहाय्यं करोतु। (ശബ്ദകോശം നോക്കി പ്രദർശിനി നിർമ്മിക്കുന്നതിന് സഹായിക്കുക.)

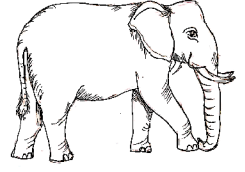

लेखनी

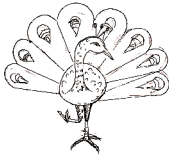
.....

.....

.....

.....

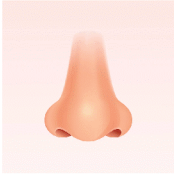
.....

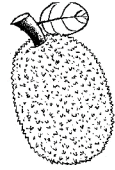
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

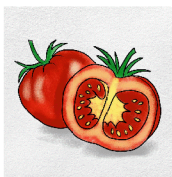
.....

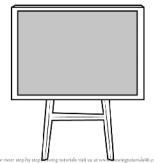
.....

.....

.....

.....

.....

शब्दकोशः

विद्यालयसम्बन्धपदानि

अध्यापकः	-	അധ്യാപകൻ
अध्यापिका	-	അധ്യാപിക
छात्रः	-	വിദ്യാർത്ഥി
पुस्तकम्	-	പുസ്തകം
लेखनी	-	പേന
अङ्कनी	-	പെൻസിൽ
मापिका	-	സ്കെയിൽ
कक्ष्या	-	ക്ലാസ്സ്
उत्पीठिका	-	ഡസ്ക്
दीर्घपीठिका	-	ബഞ്ച്
श्यामफलकम्	-	ബ്ലാക്ക്ബോർഡ്
सुधाखण्डः	-	ചോക്ക്

गृहसम्बन्धपदानि

गृहम्/भवनम्	-	വീട്
माता	-	അമ്മ
पिता	-	അച്ഛൻ
ज्येष्ठः	-	ജ്യേഷ്ഠൻ
अनुजः	-	അനിയൻ
पितामहः	-	അച്ഛന്റെ അച്ഛൻ
पितामही	-	അച്ഛന്റെ അമ്മ
मातामहः	-	അമ്മയുടെ അച്ഛൻ
मातामही	-	അമ്മയുടെ അമ്മ

शरीरसम्बन्धपदानि

केशः	-	തലമുടി
शीर्षः	-	തല
मुखम्	-	വായ/മുഖം
नेत्रम्	-	കണ്ണ്
नासिका	-	മുക്ക്
अधरः	-	ചുണ്ട്
कर्णः	-	ചെവി
कपोलः	-	കവിൾ
कण्ठः	-	കഴുത്ത്
हस्तः	-	കൈ
अङ्गुली	-	വിരൽ
नखम्	-	നഖം
पादः	-	കാൽ
उदरः	-	വയർ
दन्ताः	-	പല്ലുകൾ
जिह्वा	-	നാക്ക്

कार्यालयसम्बन्धपदानि

पञ्जिका	-	ഫയൽ
कर्तरी	-	കത്രിക
आसन्दः	-	കസേര
निर्यासः	-	പശ
सूचिका	-	സൂചി
कागदम्	-	കടലാസ്
योजनी	-	സ്റ്റാപ്ലർ

പശവ:

സിംഹ:	-	സിംഹം
വ്യാഘ്ര:	-	കടുവ
ഗജ:	-	ആന
ശൃഗാല:	-	കുറുക്കൻ
വൃക:	-	ചെന്നായ
വാനര:	-	കുരങ്ങ്
വരാഹ:	-	പന്നി
കൂർമ:	-	ആമ
മൂഷക:	-	എലി
മാർജാര:	-	വുച്ച
മഹിഷ:	-	പോത്ത്
മല്ലൂക:	-	കരടി
സർപ:	-	പാമ്പ്

പക്ഷിണ:

മയൂര:	-	മയിൽ
കാക:	-	കാക്ക
പിക:	-	കുയിൽ
ബക:	-	കൊക്ക്
ശുക:	-	തത്ത
കപോത:	-	പ്രാവ്
കുവ്കുട:	-	പുവൻകോഴി
ശ്യേന:	-	പരുന്ത്
കാമുബ:	-	താറാവ്
ചടക:	-	കുരുവി
ഹंस:	-	അരയന്നം

ഫലാനാं നാമാനി

സേവാഫലം	-	ആപ്പിൾ
കദലിഫലം	-	വാഴപ്പഴം
ദ്രാക്ഷ	-	മുന്തിരി
ദാഡിമം	-	മാതളം
പനസം	-	ചക്ക
അനാസം	-	പൈനാപ്പിൾ
നാർദ്ദം	-	ഓറഞ്ച്
ബീജാപൂരം	-	പേരക്ക
ആമ്രം	-	മാങ്ങ

ശാകാനാं നാമാനി

സൂരണ:	-	ചേന
ഗോസ്തനീ	-	കോവയ്ക്ക
രക്തഫലം	-	തക്കാളി
മരീചം	-	മുളക്
ശിശു:	-	മുരിങ്ങ
കേംബുകം	-	കാബേജ്
പുഷ്പശാകം	-	കോളിഫ്ളവർ
അലാബു:	-	മത്തങ്ങ
മുണ്ടം	-	വെണ്ടയ്ക്ക
വാസ്തുക്	-	ചീര
കൂഷ്മാണ്ടം	-	കുമ്പളങ്ങ
നിഷ്വാ:	-	പച്ചപ്പയർ
പടാല:	-	പടവലം
കാർവേല:	-	കയ്പക്ക
വൃന്താക്	-	വഴുതനങ്ങ
കർകടി	-	കക്കിരി
ഉർവ്വുകം	-	വെള്ളരിക്ക
ലശുനം	-	വെളുത്തുള്ളി
പലാണ്ടു:	-	സവാള
ആലുകം	-	ഉരുളക്കിഴങ്ങ്

प्रवर्तनम् - ४

पदानि स्वीकृत्य वाक्यानि रचयतु।

बालिका	संस्कृतं	गच्छति
माता	शीघ्रम्	लिखति
शशकः	गीतं	ददाति
छात्रः	चित्रं	धावति
चित्रकारः	अन्नम्	रचयति
बालः	विद्यालयम्	गायति

उदा -

बालिका

गीतं

गायति

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

प्रवर्तनम् - ५

क्रियापदानि नामपदानि च उपयुज्य सार्थकं वाक्यं निर्मातु।

अध्यापकः	धावति
काकः	पतति
हरिणः	लिखति
फलम्	भषति
शुनकः	रटति

उदा- अध्यापकः लिखति।

१.
२.
३.
४.

प्रवर्तनम् - ६

पट्टिकां पठित्वा यथेष्टं वाक्यानि रचयतु।

नामपदानि		क्रियापदानि	
अध्यापकः	हरिणः	गच्छति	नृत्यति
काकः	सूर्यः	पिबति	गायति
बालकः	चषकः	क्रीडति	धावति
विद्यालयः	पिपीलिका	पचति	कूर्दति
शुनकः	नेत्रम्	लिखति	करोति
पुष्पम्	मार्जारः	पश्यति	चलति
सिंहः	माता	स्मरति	आगच्छति
वैद्यः	सुमम्	ददाति	नयति
पिकः	पर्णम्	पृच्छति	स्वीकरोति
माला	मूषकः	वदति	चिन्तयति
फलम्	सिंहः	चिन्तयति	पाठयति

प्रवर्तनम् - ७

प्रश्नशब्दान् पठित्वा उदाहरणानुसारं प्रश्नान् निर्मातु।

प्रश्नवाचकशब्दाः

कः	सः कः?
का	सा का?
किम्	तत् किम्?
किम्	तव नाम किम्?
कुत्र	तव गृहं कुत्र अस्ति?
कति	तव गृहे कति जनाः सन्ति?
कदा	भवान् कदा उत्तिष्ठति?
कुतः	भवान् कुतः आगच्छति?
कथम्	तव पठनं कथमस्ति?
किमर्थम्	भवान् किमर्थं हसति?

उदा - मम विद्यालयस्य नाम जि.यु.पि.एस् अनन्तपुरी

तव विद्यालयस्य नाम किम्?

१. मम ग्रामः नद्याः तीरे अस्ति।

तव ग्रामः अस्ति?

२. अहं पञ्चवादने उत्तिष्ठामि।

भवान् उत्तिष्ठति?

३. अहं क्रीडार्थं क्रीडाक्षेत्रं गच्छामि।

त्वं क्रीडाक्षेत्रं गच्छसि?

४. अहं गृहतः आगच्छामि।

त्वं आगच्छसि?

५. मम पठनं सम्यक् अस्ति।

तव पठनं अस्ति?

६. मम गृहे पञ्चजनाः सन्ति।

तव गृहे जनाः सन्ति?

प्रवर्तनम् - ८

बिन्दून् योजयित्वा पदं पूर्यतु। विसर्गं वर्णैः लिम्पतु।

सूर्यः

उदयः

शरीरः

ग्रामः

सिंहः

पिकः

प्रवर्तनम् - ९

बिन्दून् योजयित्वा पदं पूरयतु। अनुस्वारं वर्णैः लिम्पतु।

वाक्त्रयं

वनं

गृहं

मन्दिरं

छत्रं

पुष्पं

प्रवर्तनम् - १०

संयुक्ताक्षरं वर्णैः लिम्पतु। पदानि प्रदर्शयतु।

विद्यालयः

अध्यापकः

गच्छति

तिष्ठति

पश्यति

प्रवर्तनम् - ११

कोष्ठकात् पदानि स्वीकृत्य उदाहरणानुसारं पट्टिकां पूरयतु।

(वानरः, बालकः, लता, पर्णम्, चषकः, फलम्, कविः, मित्रम्, गायकः,
चटका, बालिका, चित्रम्, पेटिका, विमानम्, गायिका)

पुल्लिङ्गः

स्त्रीलिङ्गः

नपुंसकलिङ्गः

उदा -

बालकः	लता	फलम्

अनुबन्धः

पदकोशः

अ- अलाबुः	ख- खगः	न- नयनम्
आ - आम्रम्	ग - गरुडः	प- पनसम्
इ- इक्षुः	घ - घण्डा	फ- फलम्
ई - ईश्वरः	च - चटकः	ब- बालः
उ - उलूकः	छ- छत्रम्	भ- भास्करः
ऊ - ऊरुकम्	ज- जलम्	म- मकरः
ऋ- ऋषिः	झ- झषकः	य- यानम्
ए - एकम्	ट - टङ्ककः	र- रात्रिः
ऐ - ऐरावतः	ड - डमरुः	ल- लवणम्
ओ - ओदनम्	ढ- ढक्का	व-वायुः
औ - औषधम्	त- तनयः	श- शशकः
अं - अंबुजम्	द- दया	स- समयः
क- कमलम्	ध- धनम्	ह-हरिः

सुभाषितम् (സംഭാഷണത്തിനു സഹായകമാകുന്ന).

१. - हस्तस्य भूषणं दानं

सत्यं कण्ठस्य भूषणम्।

श्रोत्रस्य भूषणं शास्त्रं

भूषणैः किं प्रयोजनम्।।

हस्तस्य भूषणं किम्?

.....

सत्यं कस्य भूषणम्?

.....

श्रोत्रस्य भूषणं किम्?

.....

लघुसम्भाषणम्

१. मम नाम —।
तव नाम किम्?
तव गृहं कुत्र अस्ति?
मम गृहं — ग्रामे अस्ति।
तव गृहे कति जनाः सन्ति?
मम गृहे — जनाः अस्ति।
तव विद्यालयस्य नाम किम्?
मम विद्यालयस्य नाम—।
२. अम्बा-पुत्रयोः सम्भाषणम्।
अम्बा - सुप्रभातम्।
पुत्रः - सुप्रभातम्।
अम्बा - किम् आवश्यकम्?
पुत्रः - चायम् आवश्यकम्।
अम्बा - चायं स्वीकरोतु।
पुत्रः - अस्तु। धन्यवादः।
अम्बा - स्वागतम्।

സംഭാഷണകേളി സംഘടിപ്പിക്കുക

വിവിധ സന്ദർഭങ്ങൾ നൽകി സംഭാഷണം അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

उदा- माता-पुत्रयोः। अध्यापक-छात्रयोः। पति-पत्न्योः। गृहे, आपणे, विद्यालये,
कार्यालये।.....

संयुक्ताक्षराणि

च्छ	-	च् + छ
त्य	-	त् + य
ध्य	-	ध् + य
म्य	-	म् + य
क्व	-	क् + व
क्क	-	क् + क
च्च	-	च् + च
ल्ल	-	ल् + ल
ज्ज	-	ज् + ज
स्स	-	स् + स

उदा -

विद्यालयः
मन्दिरम्
प्रशस्तः
स्थानम्
उत्तिष्ठति।

बालकविता (സംഭാഷണത്തിനു സഹായിക്കുന്നവ)

१. बालशुनक बालशुनक किं करोति रे
चोरस्य आगमने किं करोति रे?
भौ भौ भौ भषति चोर आगते
तस्य पादं गृह्णामि चोर आगते।
मार्जार! मार्जार! किं करोति रे?
मूषकस्य आगमने किं करोति रे!
तूष्णीं तिष्ठामि शब्दं न करोमि।
मूषकं खादामि म्याऊ म्याऊ म्याऊ।
२. कस्त्वं बाल? मोहनकृष्णः
कस्याः पुत्रः? हेमलतायाः।
हस्ते किं तत्? लेखनफलकम्
किं तल्लिखति? च-छ-ज-झ॥

विभक्त्यर्थाः

बालः बालൻ
हे बाल! അല്ലയോ ബാല!
बालम् बालനെ, ബാലനോട്
बालेन बालനാൽ, ബാലനെക്കൊണ്ട്
बालाय बालനായിക്കൊണ്ട്
बालात् बാലനിൽനിന്ന്, ബാലനേക്കാൾ
बालस्य बാലന്റെ, ബാലന്
बाले बാലനിൽ

- ◆ बालः अस्ति।
- ◆ अहं बालं पश्यामि।
- ◆ अहं बालेन सह गच्छामि।
- ◆ अहं बालाय पुस्तकं ददामि।
- ◆ अहं बालात् लेखनीं स्वीकरोमि।
- ◆ बालस्य नाम सुमेषः।
- ◆ बाले उत्तमगुणाः सन्ति।
- ◆ हे बाल! अत्र आगच्छतु।

अक्षरगीतम्

रामः लिखति अ -आ-इ-ई

कृष्णः लिखति उ-ऊ-ऋ-लृ

बाला लिखति ए-ओ-ऐ-औ

अं-अः लिखति गोपीनाथः।

का त्वं बाले? काञ्चनमाला।

कस्याः पुत्री? कनकलतायाः।

किं ते हस्ते? तालीपत्रम्।

का वा रेखा? क-ख-ग-घ॥

कस्त्वं बाल? मोहनकृष्णः

कस्याः पुत्रः ? हेमलतायाः।

हस्ते किं तत्? लेखनफलकम्?

किं तल्लिखितम्? च-छ-ज-झ॥

का त्वं बाले? स्नेहलताहम्।

कस्याः पुत्री? हंसलतायाः।

हस्ते किं तत्? लेखनपत्रम्।

किं वा लिखति? ट-ठ-ड-ढ।

कस्त्वं बाल? दीनदयालुः।

को वा जनकः? रामकिशोरः।

हस्ते किं ते? पुस्तकमेव।

किं वा पठसि? त-थ-द-ध॥

का सा बाला? प्रेमलता सा।

कस्याः पुत्री? कल्पलतायाः।

हस्ते किं वा? लेखनपत्रम्।

किं वा वदति? प-फ-ब-भ॥

श्रीशो लिखति य-र-ल-व।

माला पठति श-ष-स-ह।

सर्वे लिखति जमङ्गणमिति

देवो नन्दति दृष्ट्वा सर्वम्॥